

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42996
Nom	Ètica, retòrica i política
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2	1 - Temes actuals d'ètica i filosofia política	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ARENAS DOLZ, FRANCISCO	170 - Filosofia del Dret, Moral i Política

RESUM**Descripció**

Este curs es proposa aprofitar el potencial que es poden trobar a les aportacions de la tradició retòrica en la formació de la ciutadania. La retòrica, que mereix una valoració major de què se li atorga en una societat dominada per l'hegemonia de la ciència natural i de la tècnica, exigix, hui més que mai, ser considerada com un element bàsic en la formació ciutadana. Una formació retòrica integrada en l'ensenyança educa el ciutadà en l'art de valorar els fets i decidir les accions.

Utilitzarem la idea de retòrica com a mitjà d'accés a les idees centrals d'ètica i de la filosofia política, així com a la seua història. Indicarem com a característica de l'argumentació retòrica la versemblança i la resposta emocional adequada: ambdós es troben en les nocions bàsiques siga de l'ètica com de la filosofia política d'Aristòtil.

Aquest model de pensament ètic, basat en la retòrica i decantat en la idea de virtut, és atacat en favor d'un mètode estrictament deductivista en primer lloc per Hobbes; i posteriorment, de manera més radical, per Rousseau, que substituïx la idea hobbesiana de "laws of nature" per la de consens democràtic, que ha

obtingut posteriorment ampli desenvolupament.

Una revaloració del pensament retòric suggeriria la conveniència d'atribuir major importància a les relacions d'ètica i literatura, com es proposa en la Poètica.

Objectius

El curs pretén: a) aprofitar l'enorme treball erudit realitzat en els últims temps entorn de la retòrica; b) afinar la nostra comprensió de la naturalesa i el sentit de la filosofia moral, especialment de nocions tan importants en la seua història com "caràcter", "emoció", "persuasió", "argumentació", "raons", "prudència", etc., totes elles en relació estreta amb la retòrica; c) apuntar la molt especial relació entre filosofia moral, retòrica i literatura i encoratjar al seu cultiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

2136 - M.U. en Ètica i Democràcia 12-V.2

- Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.
- Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.
- Conèixer el pensament dels clàssics i les tendències actuals en l'àmbit de la filosofia moral i política.
- Utilitzar els valors i els judicis morals enfront de la diferent praxi humana i ser capaços de raonar críticament.
- Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.
- Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En finalitzar el procés ensenyament-aprenentatge, l'alumne serà capaç de:

- Reflexionar des d'un coneixement profund sobre els trets d'una ciutadania democràtica i sobre les formes d'organització política que han vingut oferint des de les diverses tradicions filosòfiques, especialment la democràtica.
- Desenvolupar les competències que permeten implementar aquests trets en la vida quotidiana.
- Reflexionar sobre la naturalesa i el sentit de la filosofia moral, especialment de nocions tan importants en la seva història com "caràcter", "emoció", "persuasió", "argumentació", "raons", "prudència", etc., totes elles en relació estreta amb la retòrica.
- Comprendre la molt especial relació entre filosofia moral, retòrica i literatura, i encoratjar al seu cultiu.
- Aprofundir en un dels temes més rellevants d'ètica i filosofia política, el del mètode filosòfic que obre l'hermenèutica contemporània.
- Conèixer la decisiva transformació hermenèutica de la filosofia pràctica i la seva contribució a una modernitat substantiva i experiencial.
- Reflexionar sobre si ha triomfat o fracassat la cultura occidental i les seves institucions, si s'ha produït un progrés històric i quin tipus d'ésser humà s'amaga després dels processos modernitzadors.
- Indagar, aplicant la perspectiva hermenèutica, si és satisfactòria la democràcia liberal, quins valors la fan possible i quins són els límits del vigent sistema polític i econòmic.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'àmbit de la retòrica

2. Models de fonamentació de la retòrica

3. Ètica, retòrica i filosofia política

4. Gramàtica, retòrica i dialèctica

5. L'ocàs de la retòrica en la modernitat

6. Retòrica i hermeneùtica filosòfica

7. Pluralisme moral, retòrica i ètica cívica

8. Retòrica i ètiques aplicades

9. Neuro-retòrica: vi vell en odres nous?

10. Retòrica del discurs polític

11. Retòrica de l'economia

12. Retòriques, tecnologia i societat

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	26,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Seminaris	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	105,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge habitual serà la de seminari de treball, per la qual cosa és imprescindible que hi hagi un estudi previ i autònom per part de l'alumnat i una discussió i participació en les sessions de seminari que són obligatòries.

D'altra banda, s'informarà dels congressos i seminaris i altres activitats en què els alumnes poden participar, obtenint amb això crèdits del Programa.

AVALUACIÓ

L'avaluació té un caràcter continu, flexible i personalitzat, de manera que cada alumne establirà un pla de treball singularitzat segons l'àrea del qual provingui, els interessos que manifesti en la investigació i les seves inquietuds professionals. Els criteris d'avaluació més comuns s'estableixen entorn de tres àrees:

- Assistència i participació significativa en classes i seminaris;
- Capacitat d'anàlisi crítica i claredat en les exposicions;
- Presentació de treballs finals de les respectives matèries, seguint els criteris científics internacionals.

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- Aristóteles, Retòrica, Gredos, Madrid 1994.
- Austin, J. L., Cómo hacer cosas con palabras: palabras y acciones, Paidós, Barcelona 1990.
- Benton, J., Drage, A. G. y McShane, Ph., Introducción al pensamiento crítico, Plaza y Valdés, México 2011.
- Berger, P. L. y Luckmann, Th., La construcción social de la realidad, Amorrortu, Buenos Aires 2008.
- Boisvert, J., La formación del pensamiento crítico. Teoría y práctica, Fondo de Cultura Económica,

México 2004.

-Camps, V., *Ètica, retòrica, política*, Alianza, Madrid 1995.

-Cicerón, *El orador*, CSIC, Madrid, 1992.

-Danesi, M., *Metáfora, pensamiento y lenguaje (Una perspectiva viquiana de teorización sobre la metáfora como elemento de interconexión)*, Kronos, Sevilla 2004.

-Dewey, J., *Cómo pensamos. Nueva exposición de la relación entre pensamiento y proceso educativo*, Paidós, Barcelona 1989.

-Dewey, J., *Democracia y educación. Una introducción a la filosofía de la educación*, Morata, Madrid 1995.

-Foucault, M., *El orden del discurso*, Tusquets, Barcelona 2005.

-Gadamer, H.-G., *La educación es educarse*, Paidós, Barcelona 2000.

-Gardner, H., *Estructuras de la mente. La teoría de las inteligencias múltiples*, Fondo de Cultura Económica, México 2001.

-Gardner, H., *La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas. Lo que todos los estudiantes deberían comprender*, Paidós, Barcelona 2002.

-Habermas, J., *Teoría de la acción comunicativa*, Trotta, Madrid 2010.